



ЦАНА 50 Н.ФЭН. — PREIS 50 Pf.

ERSCHEINT VIERTELJÄHRLICH DREI MAL

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE“DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“

№ 13 (627)

Лістапад-Сынегань (November-Dezember) 1964

Год выдання 18 (18. Jahrgang)

БОЖАЙ МІЛАСЬЦЯЙ

**Свяшчэнны Сабор Япіскатау Беларускае Аўтакефальнае
Праваслаўнае Царквы на Чужыне**

да ўсячэснага духавенства, прэпадобнага манаства і усіх бағалюбных вернікаў нашых на чужыне й на бацькаўшчыне прабываючых

КАЛЯДНАЕ ПАСЛАНЬНЕ

УЛЮБЁННЫЙ ДЗЕЦІ НАШЫЯ!

РАСТВО Тваё, Хрысьце Божа наш,
асвяціла съвет Святым Розуму».

(Калядны Трапар)

І сказаў Христос: «Я СВЯТЛО съвету. Хто пойдзе за Мною, той на будзе хадзіць у цемры, але меціме Свято жыцця» (Іо. 8, 12). Свято жыцця, гэта ясны шлях, съветны розум, дабро і шчасце нашае не зямлі й на Небе. Христос зышиў: «Неба, НАРАДЗІЎСЯ як Навак, каб Свайм Святым Небесным разъвяці цемру грахобу нашых, зрабіць нас дзяцьмі Божымі».

Ён, Христос, Бог наш, ног гэта зрабіць, бо ён Сам СВЯТЛО няпрыступнае, як съветчыць нам съв. Пісаныне: «вось тое абвешчанне, якое мы чулі ад Яго, і абвяшчаем вам: Бог ёсьць СВЯТЛЮ, і няма ў Ім ніякое цемры» (І 10, 1, 5). А вярхоядны Апостол Павал, якому перад Дамаскам зявіўся Христос, пасыль сказаў: «Я, Павал, убачыў ля Дамаску СВЯТЛЮ, яснейшае за сонца, якое асвяціла мяне» (Дз. 26, 13). А ўжо прарок Давід натхнёна ўсклікнуў: «Ты, Господзі, съветач для стопаў маіх, і СВЯТЛЮ на съцежцы маей» (Пс. 119, 105).

Як было на пачатку, калі Бог Айцец праз Сына Свайго, Хрыста, як Свято ад Святла, прамовіў: «Нажай будзе СВЯТЛЮ, і сталася Свято, так і ў канцы веку гэтага на «будзе патрэбы ані ў сонцы, ані ў месяцы, бо: Слава Божая асвяцець усё, і Святач усяго — ЯГНЯ» (Адкр. 21, 23). І гэтае Ягня кажа: «Я, Ісус, паслаў Ангела Майго пасвятецца вам і эта ў Церквах: Я — зорка съветная, ранічная» (Адкр. 22, 16). Таму, быццам, да нас цяпер прамаўляе вярхоядны Апостол: «Каб быць вам без віны, чыстымі, дзяцьмі Божымі беззаганнімі сядр нявернага й распунага роду, між якім візяеце як съветачы на съвеце» (Філ. 2, 15).

Вось так цудоўна паказвае нам съв. Пісаныне, што Бог ёсьць няпрыступнае СВЯТЛЮ, ды заклікае нас хадзіць у гэтым Святыне, славіце гэтае Народжанана Свято — Хрыста, Спасіцеля нашага, разам з Ангеламі съвятімі: «Слава на вышыніх Богу, і на зямлі мір людзям добрае волі» (Лк. 2, 14).

Віфеемскія паstryры ѹ трывіи мудрацы пасльпышлі да Народжанана Боскага Дзіцятка з дапамогаю звязаючай Зоркі Яго, і прынеслі Яму свае: чистыя, любові поўныя сэрды ды золата, ладан і смірну. Пасльпышлі жа й мы ўсе да Яго, таксама станем на калені перад Ім, і прынясем Яму дары свае: нашыя съветлыя, заўсёды верныя Яму душы, нашыя чистыя, заўсёды гатовыя змагацца з усякім злом, сэрцы, нашую ўва ўсім згодную з Ім волю, нашае сталае імкненне да Святла й Прауды Яго, нашае выбачэнне ўсім, навет няпрыяцелям сваим, згодна з Навакаў Яго, нашу самаахвяранасць, вытрываласць, нашу палымянную любоў, адданасць і служэнне Яму.

Тады й мы будзем разам з пастырамі і мудрацамі ля ясьляў Яго, і мір-супакай, задаваленые ѹ радасцю на-поўніца душы і сэрцы нашыя. І гэтая нашая радасць злучыцца з раз-дасцю ўсіх нашых пакутнікаў — родных і блізкіх дома, на катарах і высылках, бо тады мы ўсе будзем зъ-м, Богам і Спасам нашым, бо-ж ён усюдышырыты, усіх людзей добрае волі любячы й багаслаўляючы. Ён тады багаславіць нас як адну любую Яму сямейку, бо яна будзе падобнаю да Ягонае сямейкі ў Віфлееме. І ён будзе радавацца з таго, што мы так шчыра й прыгожа славім Ягонае Народжэнне.

Тады ён багаславіць і нашае зманыне за Прауду й Свабоду Яго, споўніць наўнайе жаданьне: паможа нам, каб народзілася да новага, вольнага і шчасливага жыцця нашая любая пачуць ішы Матці-Беларусь: «Бо-ж ён і прышоў на зямлю для таго, каб абдорваться нас скарбамі Свае бязмежнае Ласкі й Любові, і толькі чакае, каб мы да Яго прыходзілі, зъ любоўю прасілі, і бралі, бралі стала я неабмажавана, бо-ж ніколі ня вычарпаеца крываца Міласця Яго. Толькі пра-сем на дробных, а вялікіх дароў, Яго-ных каштоўных пэрлаў: Любові, Прауды, Свабоды, як СВЯТЛЮ Яго Нябеснага, бо толькі такія дары раз-да Усемагутны Міласэрны Валадар Неба й зямлі кожнаму, хто любіць Яго.

І з гэтае Вераю, Любою ѹ Надзеяй на Нованараджанана Господа Бога й Спаса нашага Ісуса Хрыста вітаем вас, усечсныя Айцы, і любыя Брэты й Сёстры з съветным і радасным Святым РАСТВА ХРЫСТОВАГА, і з надыходзячым НОВЫМ ГОДАМ. Па-сылаем вам Нашае Архіпастырскае багаславенства, і ўсілікам: Радуйце-ся! Бог Прадвечны Нарадзіўся! Яго ѹ Прачысту Дзеву Марыю сладце!

Ласка, Mip i Багаславенства Господа, для нас Народ-канага, Князя Су-пакою, Правадыр жыцця нашага Ісуса Хрыста раза з Богам Айцом і Богам Духам Святым нахай будзе з усімі вами. АМІН.

Зымірэнны Архіяпіскап СЕРГІЙ Галава Свяшчэннага Сабору Япіскатау Беларускае Аўтакефальнае Пра-васлаўнае Царквы.

Зымірэнны Архіяпіскап ВАСІЛЬ Сакратар Свяшчэннага Сабору Япіскатау БАПЦ на Чужыне.

Дана Году Божага 1964
месяца съненяя
Аўстралія—Амерыка

В 20 149 D
ОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА-
ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКИ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAČKAUŠCYNA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačkauščyna“ („Das Vaterland“)

(8) München 19. Schliessfach 69.

Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verlag, G.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14
Цана аднаго нумару: Нямеччына ѹ іншыя ўсходнія краіны — 50 фэн.;
ЗША й Канада — 30 сант.; Ангельшчына — 1,5 шыл.; Аўстралія — 2 шыл.
Перасылка лётніцкай поштой у ЗША й Канада каштует падвойна, у Аўстра-
лію й краіны Паўднёвай Амерыкі — патройна. Падвойныя нумары каштуюць падвойна.

Банковое кonto: Zeitung „Bačkauščyna“,
Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE“

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“

THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“

Усім нашым Суродзічам на
Бацькаўшчыне ѹ на чужыне
жадаем Вясёлых Калядаў і
шчасльівага Новага Году

РЭДАЦЦЫЯ

КАЛЯДНАЕ ПАСЛАНЬНЕ

Яго Эксцэленцыі Часлава Сіповіча
Апостальскага Візытатара
для Беларусаў-каталікоў

Дарагія браты ѹ Хрысце!

І гэтым разам вітаю Вас усіх на
Бацькаўшчыне і на Чужыне.

Спадзяюся, што, наўуперак усім
перашкодам, даляціць да Вас наш
голос у дзень вялікага хрысціянскага
свята Божага Нараджэння або, як
мы кажам, у дзень Каляды.

Што такое Каляды?

Гэта ўрачыстое съвятынне слы-
най гадавіны прыйсція Хрыста на
съвет. Аднак гэта на ёсьць толькі звы-
чайны ўспамін важнай гістарычнай
падзеі. Гэта ў першу часгу прыгада-
ваны для ўсіх людзей або вялікім мі-
ласэрдзі Спрадвечнага Айца, які па-
слыў свайго сына, каб людзі ня блу-
каліся ѹ цемры паганства ці ў бяз-
дольным шуканні прауды, каб мелі
радасць новага жыцця з Богам.

Нажаль, вера ѹ Хрыста шмат дзе-
сёньня прытухла, бо ў многіх краінах
ворагі Бога зынічылі ейныя вог-

нішчы: пазачынілі съвятыні, замуча-
лі съвятароў, караюць вернікаў выг-
наныем і іншымі зъдзекамі. Да нас
даходзяць скаргі і пратыкі супраць
гэтая перасльеду, і яны ёсьць най-
лепшым доказам сумнай рэчаіснасці,
але адначасова і жывой веры. Мы пе-
раканыя, што дух народу мачней-
шы за накіданую гвалтам бязбожную
ніверу. Не пагасіць бязбожнікам
зъніча ѹ хрысціянскай душы Бела-
руса, якая змагаецца за найвышэйшы
ідэал веры і любові Бога. Таму мы
разам з апосталам Пятром можам
сіянне зъвярнуцца да нашых суро-
дзіч:

Дарагія Браты і Сёстры!

Хоць з прычыны розных спакусаў
Вам цяпер даводзіцца няраз сумна-
ваць, аднак це ёсьць вера, шмат каштоўней-
шы за золата агнём прававанае, бы-
ла годнай пахвалы, пашаны і славы ѹ
дзень прыўсція Ісуса Хрыста, Якога
любіце нябачыўшы; і хоць не агляда-
еце Яго вачыма, радуюцесь ніяўка-
занай і найслайнейшай радасцю, як-
да саслаючы праз веру вашу мэту —
зблу́дленне душаў. (І Пасл. Ап. Пёт-
ры, 1, 6-9).

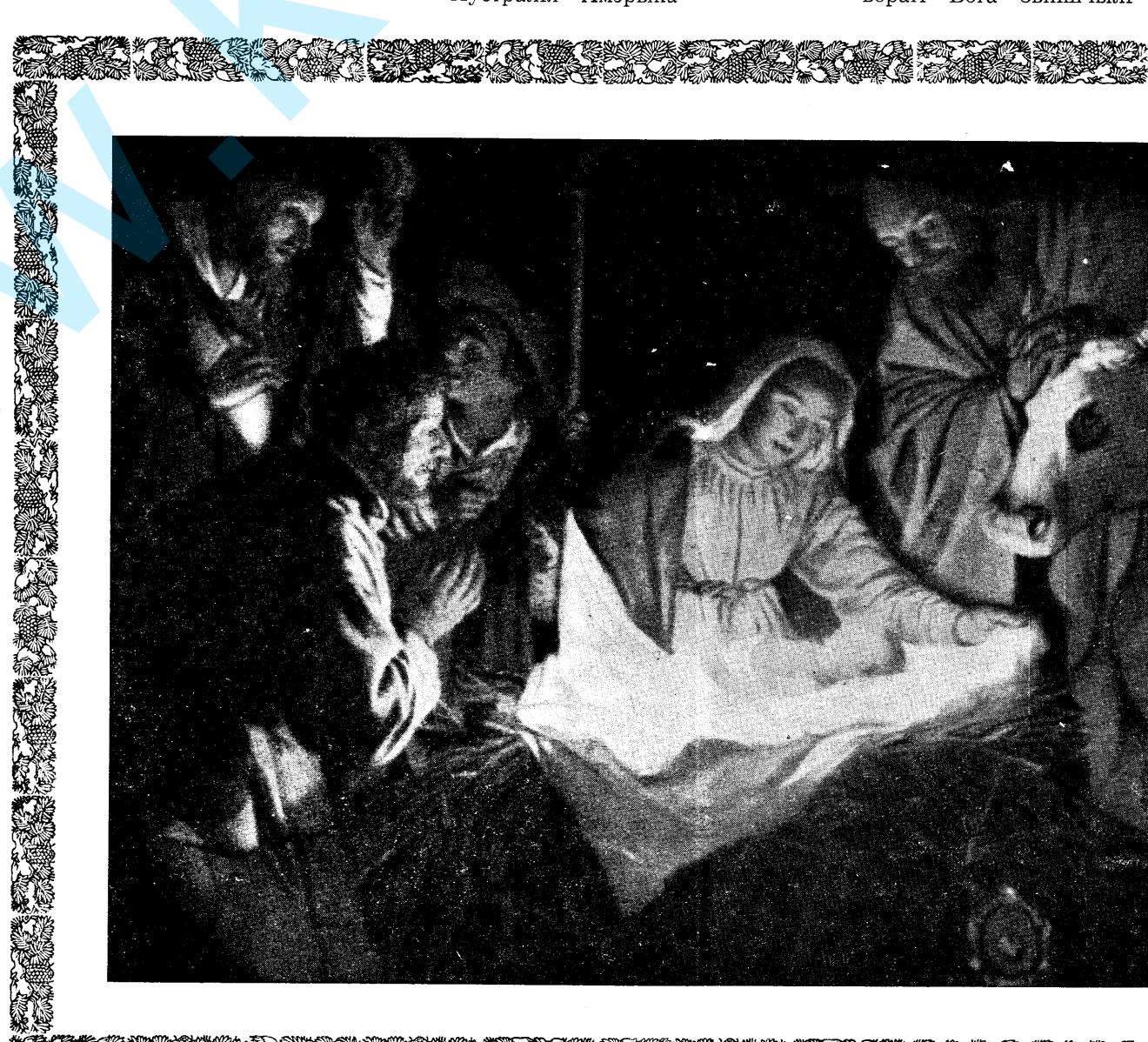
Гэты 1964 год, які дабягае да свайго
канца, хоць у Беларусі нічым асаблі-
вым не вызначаўся, у вольным съвеце
на працягу свайго кароткага трыван-
ня меў нямала вялікіх і радасных
падзеяў. Усе яны цесна злучаныя з
жыццем Каталіцкай Царквы, але з
прычыны свайго засыя ѹ свае вагі
маюць бяз сумліў вілізарыўні.

Маем на ўзвaze паломніцтва Папы
Паўла VI ѹ Святыню зямлю, II Ваты-
канскі Сабор і Міжнародны Эўхарыс-
тычны Кантрэс у Бамбэй ѹ Індый. Ко-
ратка спынімся на дзівью першых
падзеях.

На самым пачатку 1964-га году —
4, 5 і 6 студзеня — Папа Павал VI
наважкісця зрабіць тое, чаго дагэтуль
не зрабіў ніводзін Папа: адведаць
тэя съвятыя месцы, дзе Христос на-
радзіўся, жыў, навучаў, дзе памёр на
крыхы і ўвасрос.

Хоць съв. Айцец заходзіцца ѹ Пал-
естыне толькі тры дні, аднак ягоны
побыт там стаўся падзеяй сусветнага
значэння. Яго горача віталі народы
розных расаў і рэлігій, якія гледзячы
на той сумны факт, што адносіны па-
між арабамі і Ізраэлем нагадаюць
больш стан ваенны гатавасці, чым-
ся добрыя суседзкія дачыненіні.

(Заканчэнне на 2-ой бач.)



КАЛЯДНАЕ ПАСЛАНЬНЕ

(Заканчэнне з 1-ай бач.)

Кароль Ёрданій Гусэйн, вітаючы стантынопальскі Патрыярхат зноў Дастойнага Пільгрыма ад імя сваіх злучыліся ў асобах найвышэйшых падудадных хрысьціянаў і мусульманаў прадстаўнікоў.

Будучы ў Бэтлееме, там дзе Хрысціаў: «Мы Вас вітаем у Ёрданіі — у тос прыйшоў на съет як маленькае Святыя Зямлі як алавека Божага». дзіцятка ад Прачыстай Дзевы Марыі, А пры разьвітанні той самы кароль Папа сказаў: «У гэтым часе гісторычнай вагі Царквы павінна жыць сваёй глыбокай і бачнай еднасццю, мы падзядзяй мы прымаем пільгрымаў да съявітых месцаў гэтай краіны — Святой Зямлі — у духу катыфа Омары. Хрыста: няхай усе будуть злучаныя які даў ролігіную свободу тым, што ў адно і няхай пазнае съет, што Ты адведаючы Ерузалім. У гэтым самым паслаў мяне, Йіху (Ін 17, 23). Но духу і мы прымалі Вашу Святыню — найбольшага з усіх пільгрымаў...»

Ни менш горача вітаў Паўлу VI, галаву Каталіцкай Царквы, Зальман Шазар, прэзыдэнт дзяржавы Ізраэль. У ягонай прамове адчуваўся ўрачысты патас, бо-ж да гэтага зусім слушна панукалі яго даўняя дзея выбранага Богам жыдоўскага народу, слава каралёў Давыда і Саламона, велич і съявітасць прарокаў — супольны скарб сыноў Ізраэля і ўсіх хрысьціянаў, а таксама падзеі апошніх часоў, што прывялі да здабыцца незалежнасці і да заснавання новай дзяржавы.

У часе гэтай працоўнай — і, як ужо ведама, перадашніяй сесіі Сабору было прадыскутавана шмат тэялягічных, а таксама іншых актуальных праблемаў, сярод якіх трэба адзначыць ролю япіскапа ў Царкве, разважаныні і пастановы адносна еднасці сярод хрысьціянаў, небясьпеку атамнай вайны, патрэбу дапамогі бедным і галодным.

Вынікам грунтоўных дыскусіяў быў трох схэм, прынятыя Саборам пры канцы Трэцяй сесіі: аб Царкве, аб Усходніх Цэрквях і аб экуменізме.

Як у дыскусіях, так і ў прынятых Саборам схемах адчуваецца запраўдны дух Хрыста; усюды мы сустракаемся з заклікам да больш ахварнай душпаstryскай працы, да лепшых адносін паміж хрысьціянамі, да збліжэння пагрозы атамнай вайчару з Патрыярхам Константыноўскім Атанагорам, а таксама з праваслаўным Патрыярхам Ерузаліму Бэнэдыктам, з Галавой Армянскай Царквы Егішо Дэрдэр'янам, з прадстаўніком Англіканскай і Каптыскай Цэрквой, ды з многім іншымі.

Апрача прыгаданых тут спатканій з кіраўнікамі розных дзяржаваў, Павал VI меў нязвычайную нараду сустэрэца з Галавамі хрысьціянскіх веравызнанняў, а ў першую чаргу з Патрыярхам Канстантыноўскім Атанагорам, а таксама з праваслаўным Патрыярхам Ерузаліму Бэнэдыктам, з Галавой Армянскай Царквы Егішо Дэрдэр'янам, з прадстаўніком Англіканскай і Каптыской Цэрквой, ды з многім іншымі.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Хрыстовай, разам маліліся за жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

Вельмі важнай для нас Беларусаў, каталікоў і праваслаўных, зъяўляючыхся пастановы Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Папа сказаў: «Вялікае наша ўзвару-быў быў ўзяты ў каталіцкай ці пра-
шаныне, глыбокая наша радасць у власнай съявітасці. Таксама Сабор

гэту запраўду гісторычную хвіліну, дазвяляе праваслаўным, калі-б быў належна

пераслед.

З Патрыярхам Атанагорам Павал VI шчыра пашалаўся, разам чыталі пастанова Сабору аб важнасці съявітасці Христовай, разам маліліся за

жэнству паміж каталікамі і правадаўнікамі. Тады славілі, незалежна ад таго, ці шлюбы.

Хоць на гэту тэму неаднаразова звязалася ўвага на старонках «Бацькаўшчыны», немаччымы ўсётакі абы́сыцы маўчаньнем антыбеларускага выказваны, якія знайшли мейсца ў артыкуле навуковага супрацоўніка пры БДУ В. Круталевіча, што пад назовам «Кістарычныя аспекты форміравання беларускага нацыянальна-вызвольнага руху ў БССР» быў апублікаваны ў часапісе «Вопросы истории» (№ 7, 1964, бб. 33-46). Можна сказаць, што галоўным заданнем гэтага артыкулу было аспрэчыць метагоднасць заставаньня БССР, наагул адмозісць права на апрычоннае існаванье беларускага народу ў беларускіх національна-вызвольнага руху таго часу. У нейкай ступені мы згодныя з асьветчаньнем Вадзіма Круталевіча, што «да Каstryчніка 1917 году нацыянальны рух у Беларусі не атрымаў шырокага разьвіцця». Гэтаму-ж спрыялі шматлікія прычины, асноўныя з якіх былі: адсутнасць сваіх нацыянальных школаў і нааагул шырокай асьветнай сеткі, адсутнасць нацыянальна-ўзгледавай гістарычнай літаратуры ў шырокай сеткі нацыянальных арганізацый і перш за ўсё наяўнасць нацыянальнага прыгнечанья ў жудаснага перасыледу. Самому В. Круталевічу ведама, што ўключна да 1905 году наяв беларуская мова была пад забаронай, а разам з ёй былі забаронены беларускія выданія. Якожа, у такім выпадку, можна было спадзявацца ад беларускага нацыянальна-вызвольнага ці культурнага руху «шырокага размаху?» Да, дарэчы, В. Круталевіч аблежаваўся з таго «дакастрычніцкага» беларускага нацыянальнага руху добра можа зразумець, спасылаючыся на сучаснае беларуское нацыянальнае жыццё ў БССР. Ён, аднак, галоўную прычину аблежаваніясыці беларускага нацыянальнага руху пры царызме ў пасля Лютаскай рэвалюцыі бачыць не ў першачых прычинах (ды зрэшты ён да іх не звязаў), але ў гэтак звалай «исторической общности русского и белорусского народов», г.зн. што беларускі нацыянальны рух фактычна ня меў ніякія глебы для свайго разъвіцця, ён як-бы быў штучным творам беларускіх «буржуазных нацыялістых», якія імкнуліся сілком развартаць гэту гістарычную супольнасць».

Аднак, незалежна ад В. Круталевіча ў ягоных русафільскіх канцепцыях, беларускі нацыянальна-вызвольны рух працягваў разъвівацца да прыўяду да скликаньня ў пачатку сьнежня 1917 году I-га Усебеларускага Кангресу, а потым да абвешчаныя ў сакавіку (Граматамі з 9 і 25 сакавіка) 1918 году незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі на ўсёй этнографічнай беларускай землі. Усе гэтыя факты В. Круталевіч прыгадвае ў сваім артыкуле. Зазначыўшы, што «пасля перамогі над царызмам беларускі нацыянальны рух крху ўзмоцніў-

ся», ён навет падае лік і сацыяльна-партийны склад дэлегатаў I-га Усебеларускага Кангресу ды, што з'яўляецца новым у савецкай гісторыяграфіі, паведамляе, праўда ў зношы, што часовы ўрад Беларусі — Народны саветарыят — быў створаны ў Менску яшчэ перад ягонай акупацыяй Немцамі, што беларускі дзяржаўна-адраджэнскі рух ўсё-такі ня быў справай рук «нямецкай агентуры». Тым не менш, як-бы паходзічыся парваць з сваім штугчным прапрасейскай канцепцыяй, ён, з аднаго боку, працягвае разъвіваць свой пагляд на беларускі нацыянальны рух як на рух, быццам, чужы й не ўласцівы беларускому народу, а з другога, вышуквае прыклады, якія светчылі-браце, што беларускі народ дараўжыў сваі «гістарычную супольнасць» з расейскім народам. У першым выпадку ён из толькі імкненца паказвае, што беларускі народнік-арганізатар й гэтага звания «буржуазныя нацыяналісты» быў быццам чужым нарастам на здравым беларускім целе і такім чынам іхны ўплыў быў «ничтожным», а самі яны ў хуткім часе наагул «абанкроціліся», але ў выстаўляе іх у якісці кучкі самазавансаць, сацыяльных хапугаў, нацыянальных здраднікаў і т. д. Таму, паводле яго, было правільным, што, «паклікаючыся на воюю ў патрабаваны беларускага народу», Савет Народных Камісаў Захоўнай вобласці вырашыў «распусціць», г.зн. разагнаць, I-шы Усебеларускі Кангрес ды далей праводзіў змаганьне з заснавальнікамі Беларускай Народнай Рэспублікі. Для большай вагі сваіх аргументаў ён гаворыць, што, маўляў, «дзеяліаднаўленія ўлады буржуазіі ў паноў Беларусі», гэтыя беларускіх «буржуазных нацыяналістіў» пра незалежнасць Беларусі адваліліся загаварыць толькі пасля Каstryчніцкай рэвалюцыі і пасля бальшавіцкага перавароту. Дасюль-же яны працагавалі іздзю аўтаноміі Беларусі ў складзе Расеі. У другім-же выпадку — для абсанаваныя таго, як беларускі народ «даражыў» «гістарычную супольнасць» з расейскім народам, ён паклікаеца на спэцыяльную падабраныя рэзалаціи інспіраваных заходні-фронтавіскіх бальшавікамі і дзеячамі гэтак званай заходній вобласці розных зэздаў сялянскіх і работніцкіх дэпутатаў, у якіх, як правіла, чорнімі хварбамі кляміўся беларускі нацыянальны рух ды выказавалася «рашучасць бельярускага народу» не дапусціць да разрыву Беларусі з «матушкай-Расеяй».

Папробуем разабрацца ў гэтай казуістыцы. Само сабой разумецца, што нацыянальна-вызвольны рух народу мусіці ўззначаць, тым больш народу, які акупантамі нацыянальна прысыпляецца ў такім стаНЕ ўсяці падкармліваўся расейшчынай. Таму лягічна, што ў Беларусі гэты рух быў уззначалены гэтак званімі беларускімі «буржуазіямі».

Падабрамо разабрацца ў гэтай казуістыцы. Само сабой разумецца, што нацыянальна-вызвольны рух народу мусіці ўззначаць, тым больш народу, які акупантамі нацыянальна прысыпляецца ў такім стаНЕ ўсяці падкармліваўся расейшчынай. Таму лягічна, што ў Беларусі гэты рух быў уззначалены гэтак званімі беларускімі «буржуазіямі».

Масей Сяднёў

Неабходныя заувагі

гэтак званага Выкананаўчага Камітetu Саветаў Заходніх вобласці й Паўночна-Заходніх абласцей Камітэту РКП(б) А. Мясінікоў і Г. Кнорын зусім варожа ставіліся да беларускага пытання. Ён навет сцьвярджалі, што яны «як лічылі беларускі народ самастойнай нацыяй» (наўсперад сваёй агульной канцепцыі пра «гістарычна-нацыянальна-адзінства» беларускага народу з расейскім В. Круталевіч усётакі вымушаны прызнаць нацыянальную апрычоніць беларускага народу!), у верасні 1918 году адхілілі дамаганыя беларускіх камуністых з Беларускага нацыянальнага камісарыту (Белнацкому) перанасціва Заходнюю вобласць у Беларуска-Літоўскую, а ў начатку сьнежня таго-ж 1918 году на сваім звездзе ў Смаленску вынеслы пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыянальна-беларускіх» пастанову, у якой дамагаліся ліквідацыі Белнацкага. Да таго-ж, як ведама, яны разагналі I-шы Усебеларускі Кангрес. Тым яны менші гэтыя Выкананаўчы Камітэт Саветаў Заходніх вобласці й Павоночна-Заходніх абласцей камітэту РКП(б) В. Круталевіч уважае за адзінна-магчымыя ворганы ўлады ў Беларусі таго часу. Больш таго, ён уважае гэта, як штосьці «нацыяна

Гісторыя далучэньня Вільні й Віленшчыны да Літоўскай ССР

25 год таму, 10-га кастрычніка 1939 году ў Маскве была падпісаная савецка-беларускай ўмова, на падставе якое Савецкі Саюз, у замен за права на разьмешчэнне на летувіскай тэрыторыі савецкіх гарнізонў, перадала Летуве наўку калі не замоўчае, дык тлумачыць кароткімі цынічнымі сказамі на-штатлі: «горад Вільня з прылеглымі селамі да яго раёнаў быў выдзелены із склада Беларускага ваяводства і перададзены Польскай Народнай Рэспублікай ад савецко-польскай граніцы, быў перададзены Польшчы горад Беласток з прылеглымі да яго раёнамі». Што гэтыя «перадачы быў зроблены бяз гэйдзі ведама ды супраць волі беларускага народа, а нават і без кансультацыі гэтак званага «сувэрэннага» беларускага савецкага ўраду — савецкай гісторыяграфіі».

Говорачы пра вераснёўскую падзею 1939 году, савецкая гісторыяграфія цвердзіла, што Чырвоная Армія перайшла граніцу нібыта дзеля таго, каб «узім пад сваю абарону жыцьцё і мае-масць беларусаў і украінаў заходніх вобласцяў». Пра тое, што гэтак «вызвольны паход» быў адбыўся на грунце прыгданага савецка-гітлерскага пакту, а распадзелы польскай дзяржавы і сфэрой упільваў у Сірдні Еўропе —

ні слова. А што гэтак званае «зяяр-шэнне працэсу зъбірнін беларускіх

Неабходныя заувагі

(Заканчэнне з 4-ай бач.)

а таму, што ён ня можа і дапусціць думкі пра іншую Беларусь, чымысі ў складзе (у «адзінстве») Расей і як ейная савецкая правінцыя з усімі вынікамі гэтага. Тому ня можна лічыць як іронію гэтага першапачатковыя слова ягонага артыкулу, што «ўтварэнне БССР ёсьць гісторычнай з'яўлівай беларускага народу, якай мае вялікае значэнне для разьвіція ягонага эканомікі і культуры, для фармавання беларускай сацыялістычнай націі». Інакш траба было бы з'яўніць увагу на сучасны стан БССР і беларускага народу, што дэнацыяналізуюца ў русыфікація зъяўляецца ягонасцю. А В. Крутадзевічу, будучы яго падставе Савецкі Саюз перадаваў Летуве беларускую Вільню з прылеглымі беларускімі раёнамі. Умова ўваходзіла ў жыцьцё 27-га кастрычніка 1939 года, колькі дзён перад тым, як Вірхоўны Савет СССР сабраўся ў Маскве, каб

земляй» было хутка анульваана самой Масквой савицца адрарванием ад Беларусі нашай старадаўнай сталіцы Вільні, а колькі год пазней, беларускай Беларусь наўку калі не замоўчае, дык тлумачыць кароткімі цынічнымі сказамі на-

штатлі: «горад Вільня з прылеглымі селамі да яго раёнаў быў выдзелены із склада Беларускага ваяводства і перададзены Польскай Народнай Рэспублікай ад савецко-польскай граніцы, быў перададзены Польшчы горад Беласток з прылеглымі да яго раёнамі». Што гэтыя «перадачы быў зроблены бяз гэйдзі ведама ды супраць волі беларускага народа, а нават і без кансультацыі гэтак званага «сувэрэннага» беларускага савецкага ўраду — савецкай гісторыяграфіі».

Але беларускі народ на ўласнай скуры адчуў, як шануе савецкае кіраўніцтва ўмовы і пакты падпісаны ім, калі яны для яго становішча называюцца ў палітычных меркаваннях Савецкай Расей. У тым часе звалася ад Віленшчыны на карысць Летувіскага ваяводства і перададзены Польшчы, або, «У адпаведнасці з пагадненнем, заключаным паміж СССР і нае. Раз яно было дадзенае — будзе верна Польскай Народнай Рэспублікай ад савецко-польскай граніцы, быў перададзены Польшчы горад Беласток з прылеглымі да яго раёнамі». Што гэтыя «перадачы быў зроблены бяз гэйдзі ведама ды супраць волі беларускага народа, а нават і без кансультацыі гэтак званага «сувэрэннага» беларускага савецкага ўраду — савецкай гісторыяграфіі».

Тому варты спыніца на гэтай падзеі

кіраўніцтва, што «з'яўляецца ў адпаведнасці з пагадненнем, заключаным паміж СССР і нае. Раз яно было дадзенае — будзе верна Польскай Народнай Рэспублікай ад савецко-польскай граніцы, быў перададзены Польшчы горад Беласток з прылеглымі да яго раёнамі». Што гэтыя «перадачы быў зроблены бяз гэйдзі ведама ды супраць волі беларускага народа, а нават і без кансультацыі гэтак званага «сувэрэннага» беларускага савецкага ўраду — савецкай гісторыяграфіі».

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля з'яўліўшася на падставе савецкай арміі Заходнія Беларусі, калі Масква яшчэ з'яўлялася на беларускіх нацыянальных пачуццях ды старалікі з'яўлялася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак ня сталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, якія быў апубліканы ў складзе (у «адзінстве») Расей і якія быў пакліканы да супрацоўніцтва і ўсё паказвала на тое, што Вільня застаецца неафіцыйнай сталіцай Заходнія Беларусі.

Аднак гэтак нясталася. Адразу пасля

з'яўліўшася на падставе савецкай арміі, як

Выдатнае дасьледванье

У трох апошніх нумарох часопісу «Во-жым шляхам» (№ 83, 84, 85) зъмешчана праца Г. Піхуры — «Царкоўная музыка на Беларусі». Таму я выказую толькі «на-слух» даведваліся аб гэтым пазымнілі свае назовы. Паведамленне на некаторых вучоных, як бачачы самых нотных прыкладаў.

Можна было-б, зразумела, заніцца ейным дзэталёвым разглядам, пры жаданьні выказаць розныя думкі, але мне тут хацелася агульна называць гэтае дасьледванье **выдатным і першым на Беларусі**, а ў паруаніні з гэтым рэшта выгильдае дробізгі. Таму я выказую толькі тое, што лічу найбольш істотным і прынцыповым.

Усе, хто цікавіўся беларускім царкоўным съпяваннем, бязумоўна, ведалі, што калі існуюць, скажам, баўгарскія або пячорскія **расцеўшчыкі** (аўтары, складальнікі напеву) і **расцеўні** (самыя матывы), дык, без усякага сумлеву, павінен быць і **беларускі царкоўны напев**, што выйшаў з беларускіх манастыроў і црквай. Нарад, ці тут могуць быць якія-небудзь спречкі. Але знайсці такія беларускія царкоўныя напевы — справа цяжкая, складная, якая вымагае вялікай руліўшасці, асабістага зацікавлення і любові. Ува ўсім разе, у гэтым лініе якіх ніхто сур'ёзна не працаўаў.

Г. Піхура стаўся тым першым музыкальнем, якому, у наспіральных умовах, пашчасціла знойсці **запраўдныя ўзоры беларускіх царкоўных мэлдыяў** ў розных ірмалёгіях, зборніках і книжках. Думаю, што ўжо аднаго гэтага дастаткова, каб яму належала нашая пашана і ўдзячнасць.

Уважаю, што першыя раздзэлы працы Г. Піхуры, дзе ён апэруе старымі і арыгінальнымі матарыяламі, найбольш

ПАТРЭБА КАНСТРУКТЫУНАІНІСЦІЯТЫВЫ

(Заканчэнне з 5-ай бач.)

Добра, што ўздымаюца галасы пра

патрэбу вызывальныя савецкіх дзяржавных органаў ад лішнія палярнага

кантролю. Але гэтым справа якіх на

вырашаецца. Гэты кантроль павінен

быць передадзены ў рукі палярнаму. І

савецкія палярнаму — Вярхоўны Са-

веты — трэба ператварыць у запраў-

дных прадстаўніку народу і надзяліць

іх пеўнінай сканадаўчай улады. Треба,

каб у гэтых палярнаму быў прадстаў-

леныя інтарэсы ўсіх сацыяльных гру-

паў, каб у іх уваходзілі людзі свабодна

высунутыя і выбраныя народамі, а не

накіданыя тым-да дыктатарским парт-

апаратам.

Савецкая сыштэма знаходзіцца цяпер у

перахоаднай стады. Ад самых народу

Савецкага Саюзу найбольш залежыць,

у якім кірунку пойдзе далейша раз-

віцьч ўнутры савецкага імперыі. Кож-

ная канструктывная ініцыятыва можа

даць свае пазытыўныя вынікі.

A. 3.

Мікола Куліковіч

на кабыле начзаставы. Шаркевіч штрухнуў Кандраценю. Той

адразу замітусіўся на ўвесе імшанік і пачаў выгтаніць Шаркевіча, каб той паспяшаўся науснічай начзаставы. Але Шаркевіч і ня думай съпяваша:

— Ты-ж казаў, што ты маеш яго ў кішані, ягоным сва-
там хочаш быць, а цяпер заенчыў, спалохаўся.

— Не спалохаўся, а ня хочу сягоньня паказвацца яму на

бочы.

— Каб ты жыў гэтую, вяслане!

Тымчасам Шаркевічанка пабегла з ганку науснічай нач-

заставы. Той падаў ёй руку з сядла, і Шаркевічанка, сту-

пішы аднёю нагою ў страмяно, хутка, як сцяг, узнялася ў

гору, падхопленая на руکі начзаставы. Шаркевіч, назіраючы

з вакна гэтую сцену, плюнуў і выйшаў з імшаніку. Але не

пайшоў у напрамку да хаты, а нізам у кусты, дзе пасьвілася

яго-Баранкевіча каняка. Распёртая травою за дубоўю ноч,

каняка, угледзіўши Шаркевіча, узняла галаву ад травы і,

цяжка ўздыхнула, працяжна храпянуўши. Шаркевіч сеў і

вярхом, як на бубне, падехаў науснічай начзаставы.

— Дзень добры, таварыш начальнік! Як здароўчак?

— Ня «дзень добры», а «добрый дзень!» Што й ты ў паляні

глядзіш? — А мы думалі, што ты наш!

— Хто-ж тады будзе ваш, калі не я? — пасьмілеў зъян-

тэжаны было Шаркевіч.

— Вось што, Шаркевіч, кажуць, што ты ўсё зярно і буль-

бу перавёў на гарэлку. Частуеш сам і іншых частуш.

— І памаўчайшы дадаў:

— Хто ў цябе начуе?

— Нікагусенкі няма ў мяне, таварыш начальнік. Што вы

гэта? Запытайцесь навет у маіх дзяцей. Ніхай вось і яна скажа,

— паказаў Шаркевіч на дачку, што стаяла побач нач-

заставы.

— Можа цяпер і няма, але хто быў?

— Таварыш начальнік, вы ня верыце мне? Паглядзіце ў

хате, паглядзіце ў стадоле, паглядзіце дзе хочаце; — нікога ня было. А калі-б хто ўзішоў, дык адразу-б — за морду

ды да вас.

— Добра, добра, мы верым табе. Гэта я так — спужаць

захацеў цябе. Калі-б што было, ня пытаўся-б ў цябе. Ты за-

каго лічыш мяне? Гэта я — па дарозе у Бароўку цяпер.

Разыўтаўшыся, начзаставы галёпам пакінуў хутар Баран-

кевіча.

Але Шаркевіч не нажарты занепакоіўся, ён ведаў нач-

заставы — ягоны прыезд паказаўся яму ўсё-кі падазроным.

Вярнуўся зноў у імшанік, а трохі пазней і Кандраценя

— апошні на вытрымаў і выкаціўся з імшаніку у хмызьняк,

калі з начзаставы гарварыў Шаркевіч. У імшаніку заставаўся

толькі Савоста, турбуючыся болей за сына, чым за сябе.

Перайначванье беларускіх геаграфічных назоваў

Нядыўна савецкая прэса паведаміла няй-жа прычынай было быццам тое, што ветам БССР, які «Указам Прэзыдыму»

перайменаваў 456 вёсак.

Мы ня будзем тут спыняцца над са-

вецкім «гаспадарым уздымам» і «съст-

віціем».

У савецкай прэсе адзінчылася, што наступіла такая «съветлая» і «щасцілі-

васці» зъяніцца так «непазнавальная».

А што-ж тыцыца «хадайніцтвам» кал-

гасыніку, каб зъяніцца назовы іхных

вёсак, дык выгледае занадта падозрэніе,

каб рагам тым, што ўсё-кі падозрэніе

зъяніцца такім, якія «раскідаюць» пра-

ніячыяў сярод сельскіх жыхароў».

Дзіўнае супадзеніе, якое можа зда-

рэшца толькі ў Савецкім Саюзе. Ува ўсіх

краінах съвету ёсьці назовы мясцовасці,

якія можна падзяліць пад руб-

рыку «зъняважлівых», або «прыкіда-

чых». Аднак нікому і ў галаву ня пры-

ходзіць мяніць іх.

Прывільны зъмену трэба шукать у ін-

шым месцы. Папершае, калі савецкая

прапаганда бязуспінна лаворышаб

або «зъняважлівым», або «прыкіда-

чым», якія можна падзяліць пад руб-

рыку «зъняважлівых», або «прыкіда-

чых». Аднак нікому і ў галаву ня пры-

ходзіць мяніць іх.

Матычына зъмену трэба шукать у ін-

шым месцы. Папершае, калі савецкая

прапаганда бязуспінна лаворышаб

або «зъняважлівых», або «прыкіда-

чых». Аднак нікому і ў галаву ня пры-

ходзіць мяніць іх.

Падругое, зъмену беларускіх геагра-

фічных назоваў акуантамі, зъмены,

якія, між іншым, адлюстроўваюць гісто-

рычныя працэсы беларускага народу, не

зъяўляюцца нечым новым; яны маюць,

можна сказаць, сваю шматвяковую

практыку.

Прыглыны зъмену трэба шукать у ін-

шым месцы. Папершае, калі савецкая

прапаганда бязуспінна лаворышаб

або «зъня

Перайначваньне беларускіх геаграфічных назоваў

(Заканчэнне з 6-ай бач.)

каў. Потым Iван Грэзны, у часе Лівонскіх войнаў, перайменаваў горад Белы на Багародзіцк, Себеж у Івангорад, Дзіўнік у Барысаўскік. Ідуучы ж пазней следам расейскага царызму камуністыя зъмянілі Менск на Мінск, Паречча на Дзямідаў, Ігумен на Чэрвень, Прапойск на Слаўгарад. У сувязі з калектыўізацыяй і асабліва пры ўзбуйненым каласаў, звынікі тысычы старых назоваў беларускіх вёсак, замененым іменамі бальшавіцкіх меншых і большых кіраўнікоў, ці імёнамі розных бальшавіцкіх «герояў».

Гаворыцаў, абы перайменаваны беларускіх геаграфічных назоваў нельга на прыгадаць прыгожага мастацтва нарысу, ведамага на Бацькаўшчыне і на эміграцыі беларускага пісьменніка Юркі Віцьбіча, пад назовам «Плыве спад Святога Гары Нёман». У гэтым нарысе аўтар, навязваючы да зъменаў беларускіх назоваў, піша: «Калі ніводзін геаграфічны назоў у Савецкім Саюзе — хай сабе і Волга і Эльбрус — не забясьпечэны, абы перайменаваны, дык у БССР гэтыя зъмены набыты асабліва зьдзеклівыя харктар». Ён зазначае: «Сталіца, горад мены — Менск ператварыўся ў Мінск, адначасова з дэкрэтам аб перайменаванні, Тыфліс у Тблісі. Хіба гэта на съветчыць аб асаблівай уваже «старшага братам» да «малодшага»? А Паречча набыло імя расейскага камісара, забітага тут вялікімі паўстанцамі. Што датычыць мястечка Вызы, — піша далей Юркі Віцьбіч, — дык яно стаўлася Славадай ды яшчэ Чырвонай, магчыма якраз таму, што ні адно роўнае па колькасці насельніцтва мястечка Беларусь не дало гэтулькі змагароў з бальшавізмам — паўстанцай, партызанаў, нацдэмам, колькі сладкая Вызна».

Цяперашнія гаспадары Беларусі не здзіні ў перайначванні геаграфічных назоваў Беларусь. Гэтак, якіх немцы-рыцары Лівонскага ордэну перайменавалі Дзіўнік у Дынабург, Развіцу ў Рэжыцу, Лужын у Людзін. Палікі перайменавалі Берасцце ў Бжэсць, Горадню ў Гродно, Наваградак у Новогрудок, назовы, якіх савецкі рэжым пастаўіў затрымка для ужывання супрацьволюцыйнай, — паўстанцаў, партызанаў, нацдэмам, колькі сладкая Вызна».

Як бачым, суседзі Беларусі ніколі не лічыліся з нашымі геаграфічна-гісторычнымі назовамі, стараючыся заўсёды звыніцьці бясьць съледу нашае роднае і звыніцьці нам сваё чужое з мэтай дэнцинализацыі і асцымляці. Але, гаворачы славамі таго-ж Юркі Віцьбіча, «народ наш усе гэтыя зъмены скініў як лушпавінне», і мы ўпэўнены, што гэтак будзе і ў будучыні.

Аднак гэта не азначае, што Беларусы мусіць быць пасыўнымі. Народ павінен супрацьдзеяць гэтаму дэнцинализу, якімі зъменыкаму антыбеларускому пракесу КПСС. Беларуское грамадзтва павінна памяціць, што партыйнае кіраўніцтва адступала, калі народ чагосці ўпартага і дамагаўся. Дзеля гэтага Беларусы павінны дамагацца ня толькі спынення працесу перайначвання наших назоваў, але і мусіць вымагаць, каб усім нашым гародам, асабліва такім старожытным як Менск, Вільня, Горадня, Наваградак, Берасцце, быў звязнікіх іхніх ўласных, гістарычных беларускіх асяродкаў, якія дзіўнігам, Брадфорд, Лёндан, Лідс, Нотінгем і інш. Асаблівую ўвагу звязнікі на сябе сібровікі Беларускага Юнацкага Клубу з Брадфорду,

В. С.

ПІМЕН ПАНЧАНКА

Эты верш мы перадрукоўваем з газеты «Літаратура і Мастацтва» з 5 снежніка 1964 году.

„РОДНАЯ МОВА“

Кажуць, мова мая адкідае
Век свой ціхі: ёй звыніцьца пары.
Для міне-ж яна вечна жывая,
Як раса, як сльяза, як зары.

Этага ластавак шчабтальніе,
Звон сівітанія палескіх кірпіц,
Сінь чабору, і барвы зарніц,
І бусылінае клекатальніе.

Калі-ж хто загадае: «Ня трэба!» —
Адрачэнца ад мовы народ, —
Папрашу і я сонца, і неба:
Мне як трэба ні славы, ні хлеба,
Асудзіце на безылічнія нягод —

Толькі месяцаў назывы пакініце,
Назывы родныя родні зямлі,
Пра якія з маленства ў блакіце
Бор шуміць і плююць журавлі:

Студзень — з каскамі сінегіх аблокаў,
Люты — шчодры на сіні мароз,
Сакавік — з сакатальніем і сокам
Непаўторных вясновых бяроз,

Красавік — час маланак і ліўняў,
Травень — зь першымі каханьнем, сіўбой,
Чэрвень — зь ягаднаю зарой,
Ліпень — зь мёдам,
З пшаніцю — жнівень,

Сыпелы яблычны верасень,
Сіветлы каstryчнік
У празрыстаецы чистай, кропнічай,
Лістапад — залаты лістапад,
Сынегань — першы густы сінегалад...

Ці плачу я, ці плюю?
Ці размалюю з матуляю?
Песьню свою, мову свою
Я да грудзей прытульваю.

ГАЛОЎНАЯ УПРАВА ЗБК

Вітае ўсіх Беларусаў як у вольным сівеце, так і на Бацькаўшчыне з нагоды вялікіх сівятаў Раства Хрыстовага й Новага Году ѹ жадае ўсім шмат радасці, добра й шчасця!

ВЯСЁЛЫХ КАЛЯД І
ШЧАСЛІВАГА 1965 ГОДУ!

БЮЛЕТЭНЬ СЛАВІСТЫХ АБ ЗБК

Бюлетэнь Асацыяцыі Славістых Ка-
надзіў ў сваім выданні «Гэз КАС Ню-
літэт» за месяц лістапад падаў весткі
аб дзеянасці ЗБК і ейных сіброві.
У ім адзначаўся выхад ў свет книжкі сп. К.
Акулы «Змагарыя Дарогі» і падрых-
тоўка да друку книжак «Міс Корнілаў-
эр» і «Гараваткі». Таксама падана аб
аднаўленні выдавання газеты «Бела-
рус» ды аб выхадзе ў свет альманаху
«Конадні» й «Запісы» Беларускага Ін-
стытуту Кавукі й Мастацтва.

У недзелі 25-га каstryчніка сёлета
стараньнімі сіброві Манчэстэрскага Цар-
коўнага Камітэту БАПЦ ў супрацоў-
ніцтве з Галоўнай управай Царкоўнага
Камітэту Беларускага Аўтакефальнае
Праваслаўнае Царквы ў Вялікай Бры-
таніі, была наладжана урачыстасць

якія прыбылі ў беларускай народнай
вопратцы. Пасыля сівятаў Літургіі ўсе
прысутныя былі запрошаныя на ўра-
чыстую частку, якую адбылася ў Бела-
рускім Грамадзкім Доме.

Юбілейную урачыстасць адкрыў
старшыня Царкоўнага Камітэту БАПЦ
у Манчэстэрі сп. Міхась Яськевіч, пры-
вітаўшы паважанага Юбіляра, гасцей,
прадстаўнікоў беларускіх арганізацый

краіны і ўсіх прысутных. Сп. Яськевіч
шчырым дзяяканіем адзначыў аўтакефаль-
нае Праваслаўнае Царквы ў Вялікай Бры-
таніі — айца Янкі Абабуркі.

Агадзінне 10.30 у царкве сівятаў Пау-
лы на Манчэстэрскіх пачалася Божая
Служба, якую адслужыў айца Янкі. Царк-
ва была запоўненая беларускімі верні-
камі, якія звязаліся з розных белару-
скіх асяродкаў, якія дзіўнігам, Брадфорд,
Лёндан, Лідс, Нотінгем і інш. Асаблівую

уступалі прамову з нагоды гэтае ура-
чыстасці і карысці сівятарскіх працы
айца Янкі Абабуркі, як настацца Белару-
скага Аўтакефальнае Праваслаўнае Цар-
квы ў Вялікай Брытаніі, сказаў старшыня
Галоўнага Камітэту БАПЦ у В. Брытаніі сп. Янка Кал-
баса. Сп. старшыня прыгодаў усе ах-
вярнія учынкі і працу нашага царкоўнага
настацца.

Выступалі прадстаўнікі з Віртмінгам —
сп. Міхась Еўлеў, з Нотінгем — сп.
Бунчук. Прамоўцы шчырым дзяяканіем
запоўнілі Юбіляра аб поўнай падтрым-
цы і супрацоўніцтве з БАПЦ.

Галоўную Управу ЗБВВ рэпрэзэнта-
ваў і прамаўляў заступнік Старшыні Га-
лоўнае Управы ЗБВВ сп. Янка Міха-
люк.

Ад казацкіх арганізацый прамаўляў
палаўнік Д. Карабкоў.

Янка Крушына

Таронта:

Угодкі Слуцкага Паўстанья

Беларусы Таронта адзначылі 44-тыя ўшанавалі памяць герайчных Случчакоў
уходкі Слуцкага Паўстанья й — Дзень Героя Беларусі — ў недзелю 29-га лістапада
сёлета ўрачыстымі набажэнствамі, паніхідамі й урачыстасцямі.

У БР-ГЦэнтры прат. а. Міхайл адслу-
жыў урачыстасць набажэнстваў ў БАПЦ-Цар-
кве Св. Эўфрасіні Полацкай тэксама адбылася адумынаніем Багаслужба.
Прат. а. В. Сагайдакіўскі сказаў на-
зывамі зъмістоўнае казаньне, прысьве-
чане Слуцкім Героям, якія толькі як ба-
рацьбітом за Беларусь, але і як змага-
ром за людзкія, Боскія праваў ўсяго ча-
лавечтва. Пасыля адбылася паніхіда па
палеглых пры запаленых сівяках ў ру-
ках. Присутных было больш сотні вер-
нікі і жонкі з сумам і сльязай на ват-
очках маліўся, перанесіўшы думкай да
свайго роднага Бацькаўшчыны-Беларусі.
На паніхідзе, старшыня Беларускага На-
цыянальнага Аўтаданнія сп. Я. Пітуш-
ка прачытаў сымбалічную лісту апэлю-
ніка.

-ка

Чымала ўжо ў зусім съязніла. Засмажаны баран стаяў насталі ў сівятаў на сівяте, такімі зъмістоўнае казаньне, прысьве-
чане Слуцкім Героям, якія толькі як ба-
рацьбітом за Беларусь, але і як змага-
ром за людзкія, Боскія праваў ўсяго ча-
лавечтва. Пасыля адбылася паніхіда па
палеглых пры запаленых сівяках ў ру-
ках. Присутных было больш сотні вер-
нікі і жонкі з сумам і сльязай на ват-
очках маліўся, перанесіўшы думкай да
свайго роднага Бацькаўшчыны-Беларусі.
На паніхідзе, старшыня Беларускага На-
цыянальнага Аўтаданнія сп. Я. Пітуш-
ка прачытаў сымбалічную лісту апэлю-

ніка. Пасыля дакладу, прысутныя

уваішоў у хату (яго паклікалі з сена) Корзюк Савоста. Асаблівай радасці на відзіні было на ягоным твары. Зарослы, з глыбокімі вачымі, ён хутчэй выглядаў пакутнікам, чым чалавекам, які абраўся сустрэчы з сваімі. Мойчкі падй-
шоў да жонкі, абняў яе, прыгнутліўшыся на сікунду шчакамі. Гэта быў на сына. А Валі й не прыкмячаў.

— Пазнаёмся зъ ёю, — паказала Корзюк-маці на Валю, — яна дарагая нам, як дачка.

Корзюк суха працягнуў руку Валі. Валя падала сваю, пад-
няўшыся.

— Я казаў, што ўсе будзе добра, — дачакаўшыся зручна-
манту, загаварыў Корзюк-маці і пачаў наліваць ўсім чар-
кі. — Начзаставы на можа прыбыць, абыйдзімся й без яго!

Шаркевіч, увіхаючыся каля стала, пры гэтым усіміхніўся

толькі яму аднаму зразумелай усімешкай.

— Вяртаючыся з заставы, зусім выпадкова сустрэўся во з-
гэтым валацугам. Хай ён і раскажа вам, як і адкупуў узліўся

ён з усімі разам. Дарагая госьцейкі, частуючыся-ж! — не за-
бываў сваю ролі гаспадара Шаркевіч і ўсім падкладаў то та-
го, то другога, асабліва жанчынам. — Дык вым'ем па аднай!

— настойваў Корзюк-маці, — за сустрочу Корзюку!

Корзюкі моўчкі нахілілі чало і толькі прыгубілі ўзлы

імі чаркі.

— Ну, дык, Ромусь, раскажы нам ўсё!

— Я скажу за яго, — як-бы заступілася за Рамана маці.

— З дачкой нам удалося ўзяць чатырох сынамі, — якія дзея-
нічна нарадзіліся на Валю. — Яна й

прыяўляла нас

ЗБЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЬЦЯ

Беларуская Выстаўка ў Чыкаю на Міжнародным штогоднім Фэстывалі

Як штогод, сёлета 17 і 18 кастрычніка адбываўся міжнародны фэстываль нацыянальной культуры шматлікіх народаў вольных і паняволеных, арганізаваны бурмістрам м. Чыкаю ў вялізным выставочным павілённе Нові Пір. Чыкаю перадацьца удзельнікам гэтага фэстывалю. Былі там: Ангелікі, Амэріканцы, Шкоты, Ірландцы, Валійцы, Французы, Немцы, Аўстрыйцы, Швэды, Бэльгійцы, Нідэрландцы, Дуніцы, Нарвегі, Туркі, прадстаўніком на выстаўцы Беларускую

картай Беларусі і многімі публікацыямі аб ёй у розных мовах. Атракцыяй, што прыцягвала тисячы наведальнікаў да нашага стану, быў паказ народнай праціў лёну і апрацоўкі яго, праводжаны з вялікай любасцю і нацыянальнымі гонарамі сп. Тарасэй Тарасэвіч Яна, вадаючы шматлікім эўрапейскім мовамі ў тым ліку французскай і ангельскай, была хіба найактыўнейшым беларускім паказом. Былі там: Ангелікі, Амэріканцы, Шкоты, Ірландцы, Валійцы, Французы, Немцы, Аўстрыйцы, Швэды, Бэльгійцы, Нідэрландцы, Дуніцы, Нарвегі, Туркі, прадстаўніком на выстаўцы Беларускую

здымкі дзеяля ілюстрацыі вялікай падзея, я тут хацеў-бы аддеміць важную заўвагу для ўсіх нашай эміграцыі, якой прыходзіцца ў розных мясцох эпрэзэнтаўці свой народ. Вось-жо наглядаючы ўсе славянскія выстаўкі кідаеца ў вони, што ва ўсіх славянскіх народаў (і ў беліцкіх) пануе элементы розных мяшаных культур, у выніку чаго яны губляючы выразныя нацыянальныя рысы і расплываючыца ў гэтай агульной мес-



Грэкі, Арабы, народы Блізага ўсходу, выстаўку наведаў бурмістр м. Чыкаю шаніне. У супрацьстаўленні да іншых славянскіх народаў, беларуская народная культура разка выдзяляеца сваім чистай гэсамэтрычнай арнамэнтыкай, акрэсленымі колярамі і чистай славянскай стыхіяй ува ўсіх нацыянальных правах. Траба берагчы гэтую нашу арыгінальнасць і змагацца з неразумнымі спрабамі дамешвання чужых элементаў як расылінных ўзору, нехарактерных для нашай культуры колераў розных птушынных і звяральных узору ці мадорнізаціі нашых гэсамэтрычных. Паказваючы нашыя чистыя формы культуры (таксама ў скоках і песьні) хутка заходнія народы вырабяць абынасць, як абы самастойным народзе, перахавашым найчысцейшыя славянскія элементы народнай культуры, і мы не загубімся сроду іншых народаў у паказе свайго нацыянальнага аблічча. Гэтым мы звернем увагу ўсяго цывілізованага сусвету на сабе.

Чыкаю: Беларускія Арлы ўдзельнічылі ў міжнацыянальнай маніфэстациі

З нагоды 1100 ўгодкаў ад пачатку апостольскай дзеяльнасці сьв. Кірылы танцамі: Крыжаком, Кадрыляй і Лявоніхай. Больш пяці памятных гвоздзіў убіла ў дрэўца сцягы беларуская ўрачыстасць вісьвячэння памятнага сцяга, які быў пераданы зядданынаю славянскіх Арлоў і Сокалаў, як сымбаль узмоцненага змагання паняволеных народаў з маскоўскім бальшавізмам. Ува ўрачыстасці бралі ўдзел Чехі, Баўгары, Харваты, Вугорцы, Славенцы, Беларусы, Украінцы, Паліакі, Сербы ад арганізацій Арлоўства і Сакольства і як прадстаўнікі ад грамадства. Арганізацыя Беларускіх Арлоў, якая існуе ў Чыкаю, брала ўдзел у лікім складзе, асцявалася ў вісьвячэнні сцяга ды ў цырамоніях урачыстасці.

Уся ўрачыстасць выявіла дух славянскай салідарнасці, дух нацыянальнае збліжэння і гатоўсці да цяшнішай супрацоўніцтва дзеля вялікай мэты — вызвалення з-пад маскоўскага бальшавізму.

Загадаўшы ўрачыстасць, выявіла дух славянскай салідарнасці, дух нацыянальнае збліжэння і гатоўсці да цяшнішай супрацоўніцтва дзеля вялікай мэты — вызвалення сваіх народаў.

Святкаванье ўгодкаў Слуцкага Паўстанья ў Мэльбурне

Сёлета 44-ыя ўгодкі Слуцкага Чыну падкрэсліў, што як Акт 25-га Сакавіка вызначыў Беларусам мэту, так Случчакі далі прыклад, як да ёсці.

Даклад аб Слуцкім Паўстаны прачытаў сп. Руслак, Дакладчык шырэй спыніўся над прафагам самога Паўстанца, падкрэсліў, што яе ўпершыню і ахварніцца.

Пасля дакладу, на прапанову сп. Розмысла, хвілінай цішыні была ўшанаваная памяць усіх змагароў за Беларусь.

Мішаны хор ў нацыянальнай вопратцы адспечаваў «Сыпі пад курганам герояў».

На заканчэнне першай часткі Акадэміі сп. Розмысл дапоўніў рэферат, прыгадаўшы аб фактах змагання за свободу ды незалежнасць Беларусі да апошніх дзеяніяў і заклікаў ўсіх да ёнай нацыянальнае падарыць на карысць нашай нацыянальнае справы.

Другую, мастакскую частку Акадэміі адкрыў мяшаны хор «Маршам жаўнер».

Пасля сп. Кукель прадэкламавала верш М. Машара «Кастусь Каліноўскі», а Юрка Нікан — верш Ніны Тарас «Родная хата».

Пасля дэкламаціі хор выканав «Ой рачанка» і «Што за месяц, что за ясны», а беларускім нацыянальным гімнам «Мы выйдзім шыльнымі радам», праспіяваным ўсёй залай. Акадэмія закончылася.

Сл. Розмысл падзяляваў удзельнікамі арганізаторы, афіцыйнае яе зачыніўши.

І калі арганізаторы святкавання даўдзілі да парадку наянуту залу, шмат, карыстоючыся з народу, дойгі яшчэ гаманілі пра праведзеную ўрачыстасць і пра беларускую жыцьцё ў Аўстраліі на агасу.

Акадэмію адкрыў сп. С. Розмысл, прыўтаў прысутных і коротка схаректэрываў збройныя выслілак Случчакоў. Ен

ГАДАВЫ СХОД СЯБРОУ АДДЗЕЛУ ЗБВЕ У БРАДФАРДЗЕ

6-га верасня 1964 году ў Беларускім Грамадскім цэнтры ў Брадфардзе адбыўся Гадавы Сход сяброў Аддзелу Згуртавання Беларусаў у Вялікай Брытаніі.

Сход адкрыў і прыўтаў прысутных сяброў Старшыні Управы Аддзелу Янка Калбаса. У сваёй спрэвадзачы Старшыня апісаў працу Аддзела ў спрэвадзачны год, спыніўшыся даўжэй на зарганізаціі Беларускага Юнацтва Клюбу ў Брадфардзе, на навучанні дзяцей у Нядзельнай Школе, утрыманні Беларускага Дому і іншых справах.

Касавую спрэвадзачу зрабіў Янка Міхалюк, Скарбнік Управы і гаспадарчы наглядчык Беларускага Дому.

Уступаючай Управе быў прызнаны абліпторыком з падзякай.

Пры выбарах новай Управы, Сход праз акламацію пацвердзіў сіны стары склад на наступны год. Такім чынам новая Управа Аддзелу складаецца: Янка Калбаса — Старшыня, Станіслаў Мак — Сакратар, Янка Міхалюк — Скарбнік. Спадар Алесь Бута прызначаны кіраўніком Беларускага Юнацтва Клюбу і Нядзельнай Школе.

Янка Крушинка



Св. пам. Сяргей Дзюжко

Згуртаваныне Беларусаў Канады з сумам паведамле аб фатальнае аўтамабільнай катастрофе на вул. Рыдженст Саўт у Садбурсу ў аўтарак 17-га лістапада, у якой загінуў сяброві ЗБК с. п. Сяргей Дзюжко.

Нядзельнік нарадзіўся ў 1916 годзе на Пастаўшчыне. Пахаваны ў суботу 21-га лістапада на мясцовым католіцкім могільніку. Заўпакойную Службу Божую праўі а. Ястальскі.

Хай Табе гасцінна канадскай замелька будзе пухам.

A. -іч

Св. пам. Язэп Лішчонак

Св. пам. Язэп Ігнатавіч Лішчонак нарадзіўся 25-га снежня 1893 году ў вёсцы Недзель тэй-жа вобласці на Багомельшчыне. Будучы яшчэ маладым сымпатизаваў з «Зялёнымі». 2-ая Сусветная вайна, у якой ён браў удзел із зброяй у руках, абараняючы свой край ад чужынцаў, змусіла яго пакінуць Бацькаўшчыну. Спачатку ён апнаецаца ў Нямеччыне, пасля ў Ангельшчыне. У Канаду прыбыў у 1952 годзе і пасяліўся ў Монтрэалі, а ў 1955 годзе пераехаў з сінам у Ашаву.

4-га снежня 1964 году раптоўная смерць абарвала жыцьцёў шлях гэтага змагара за волю Беларусі, якую ён місцілі любіў і марыў аб павароце на яе.

Нядзельнік быў пахаваны ў панядзелак 7-га снежня на мясцовым могільніку Юнён Сэмэнтыры пры вялікім удзеле мясцовых Беларусаў, а таксама і падраffі балтыйцаў, да якой ён далучыўся некалькі год таму.

Мяккай хай будзе Табе гасцінна канадскай замелька.

A. -іч

НІВОДНАЯ НАЦЫЯНАЛЬНАЯ,
ТАВАРЫСКАЯ І СЯМЕЙНАЯ
УРАЧЫСТАСЦЬ НЕ ПАВІННА
АДЫЩЦА БЯЗ ЗВОРУ СЯРОД
ПРИСУТНЫХ АХВЯРАУ НА
ВЫДАВЕЦКІ ФОНД
«БАЦЬКАЎШЧЫНЫ»!

НАШЫЯ ПРАДСТАҮНІЦТВЫ

АНГЕЛЬШЧЫНА:
Mr. Aleksander Laszuk, 97 Moore Park Rd., London, S. W. 6.

АУSTRALIЯ:
Mr. A. Vasilenia, 39 Edwin St., Croydon, N. S. W.
Mr. A. Maroz, 109 Morrison Rd., Midland Junction, W. A.

Mr. M. Nikan, 14 Steel St., Spotswood—Melbourne, Vic.
Mr. W. Akavyt, 80 Tapley Hill Rd., Royal Park, S. A.

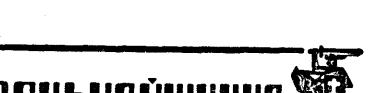
БРАЗЫЛІЯ:
Mr. C. Cimafiejk, Prasa 76, Tiradentes, Curitiba — Parana.

ЗАДЗІНОЧНАЯ ШТАТЫ:
Mrs. L. Bielenis, 2042 W. St. Paul Ave., Chicago 47, Ill.
Mr. B. Danilovich, 303 Howard St., New Brunswick, N. J.

Mr. W. Duniec, 3444 Marvin Ave., Cleveland 9, Ohio.

КАНАДА:
Mr. K. Akula, 57 Riverdale Ave., Toronto 6, Ont.

ФРАНЦЫЯ:
Union des Travailleurs Biélorusses en France, 26, rue de Montholon, Paris 9.
Mr. W. Kasztelan, 33 rue Kleber, Mouvaux (Nord).



Беларуская газета палітыкі, культуры і грамадзкага жыцця.

Выдавец: Уладзімер Бартнік

Рэдагуе: Калегія

Артыкулы, напісаныя прозыччамі аб іншыяламі аўтара, не засыды выражают пагляды Рэдакцыі. Незамоўленыя рукапісы назад не зварочваюцца. Рэдакцыя адказвае за лісты толькі пасыльку далучэння паштовага маркі або міжнароднага паштовага купону.

Хвядось Прылепскі

Прэзыдэнты прадстаўнікі, як заўсёды, зразіў выстаўку беларускіх книжак.

На заканчэнне варта аддеміць яшчэ адзін факт. На святкаванні было каля 100 асобаў, дык, парадунаўчы, на маладзі. Але-же Беларусаў у Мэльбурне шмат, шмат больш. Няўжо яны патрабавалі спісцільных запросінаў? І цікава, што яны было, здаецца, ніводнага прадстаўніка Арганізацыі Беларускага Моладзі.

M. H.

ПОШУКИ

Валянтыну Бельчык, народжаную Кацшан, і ёйнага брата Генадзія Кацшана з вёскі Карапеўскія, Беларусь, шукае зубны лекар Люба Асадчая.

Пісаць:
Dr. L. Osadtschij
89 Augsburg/Hochzoll,
Söllereckstr. 30b, Deutschland.

ХОЧАВІ ЗРАБІЦЬ СВАЙМУ БЛІЗКАМУ ПРЫЕМНАСЦЬ

І АДНАЧАСНА КАРЫСЦЬ ДЛЯ
БЕЛАРУСКАЙ СПРАВЫ, ПАДА-
РУЙ ЯМУ КАМПЛЕКТ КНИЖАК

ВЫДАВЕЦТВА

«БАЦЬКАЎШЧЫНЫ»

© PDF: Kamunikat.org 20